

Fertőtlenítés felsőfokon

Az elmúlt hónapban megjelent cikk a takarítás részleteiről szólt, a mostani rész a **fertőtlenítés lehetőségeit** taglalja. Először egy kis elméleti megközelítés.

A fertőtlenítésnek két formája ismert:

- a **kémiai** vagy vegyszeres,
- és a **fizikai** fertőtlenítés.

Vegyszeres fertőtlenítés után mindig vizes öblítést és szárítást kell végezni! A fertőtlenítőszeres lehetnek:

- **folyadékok**, melyeket fertőtlenítő kádba öntött oldat, vagy aerosol formájában használjuk,
- **szilárd fertőtlenítőszeresek**, melyeket vízben történő feloldás után alkalmazunk, pl. klórmész, neomagnol tableta,
- és **gáz halmazállapotú anyagok**, melyek leginkább helyiségek csírátlanítására alkalmasak, pl. formaldehid gáz, klórgáz stb. Szellőztetni kell utána!

A fizikai sterilizálás történhet:

- **hőenergiával** szélsőséges hőmérsékleten,
  - nedves hővel: forralással, vízgőzzel,
  - száraz hővel: égetéssel, áramló forró hővel,
- **sugárzó energiákkal**: ultra-ibolyántúli sugárzással, infravörös sugarakkal, ultrahanggal magas rezgésszámon.

Bármely formáját is választjuk a fertőtlenítésnek, a célunk az, hogy a galambházban élő mikroflórának a kártételét minél kisebbre szorítsuk, számukat, szaporodásuk ütemét csökkentjük. **A fertőzési láncot meg kell szakítani!** A fertőtlenítőszeresek károsítják a mikroorganizmusok életműködését, de sajnos nem rendelkezünk olyan anyaggal, amely minden kórokozót, minden körülmény között azonos hatékonysággal elpusztítana.

Mitől függ a fertőtlenítő szerek hatékonysága? Függ:

1. a fertőtlenítendő anyag minőségétől,

2. a fertőtlenítő anyag és a környezet hőmérsékletétől,
3. a behatás időtartamától,
4. a kórokozók fajától, számától,
5. a fertőtlenítendő felület minőségétől,
6. a szer koncentrációjától.

Vegyük sorra ezeket a pontokat a gyakorlat szempontjából!

A fertőtlenítendő anyag minősége: Minél alaposabb a takarítás, tisztább a felület, az előírt koncentrációban alkalmazott szer hatása annál intenzívebb! Viszont **a koncentráció fokozásával nem kompenzálható a takarítás hanyagsága.**

A fertőtlenítő anyag és a környezet hőmérséklete: A gyártó cég mindig megad egy hőmérsékleti tartományt, ahol az alkalmazott szer a leghatékonyabban működik. **El kell olvasni a használati utasítást!**

A behatás időtartama: Ez az idő annál hosszabb, mennél kisebb a szer koncentrációja, mennél alacsonyabb a környezet hőmérséklete. Ebből az következik, hogy **télen kissé töményebben kell a szereket alkalmazni, és jó, ha a behatási időt is megnöveljük a nyári viszonyokhoz képest!**

A kórokozók faja, száma: Általában vegyes „telepi” mikroflóra ellen védekezünk, nem egy külön kórokozó ellen, így **olyan szert kell megválasztanunk, ami „minden ellen jó”!** Nyilván nagyobb mennyiségű kórokozó elpusztításához töményebb szerre van szükség és az expozíciós időt is növelni kell.

A fertőtlenítendő felület minősége: Az érdes, repedezett durva felületek mélyebb pontjaiban a kórokozók megbújhatnak és a fertőtlenítők csak felületesen fejtik ki hatásukat. **A koncentráció és a behatási idő növelésével az eredményesség fokozható!**

A szer koncentrációja: Legfontosabb szempont, de ez okozza a legkevesebb problémát, mivel a használati utasítás pontosan tartalmazza a töménység megválasztását. Kis koncentráció mellett elmarad a kívánt hatás, nagy koncentráció esetén a szer károsíthatja az ember egészségét, rongálhatja a galambház berendezéseit, szerkezeti elemeit.

Néhány szer a teljesség igénye nélkül, pár gyakorlati tanáccsal. Az első nagy csoportot az ún. hagyományos szerek képviselik:

1. **Formalin:** Rákkeltő hatása miatt ne alkalmazzuk, egyre inkább kiszorul a gyakorlatból.
2. **Klórlúg(Hypo), 3-5 %-os oldata:** a dúc és berendezési tárgyainak fertőtlenítésére alkalmas, hátránya, hogy korrodálja a fémszerkezeteket! 3-6 dl/1 négyzetméter adagban alkalmas a sima padozat, a falak és a mennyezet fertőtlenítésére ha kézi permetezőt alkalmazunk.
3. **Mésztej, klórmész 5-30 %-os oldata.**

A másik nagy csoport, a gyárilag előállított komplex hatású, tudományosan ellenőrzött szerek. Sajnos ezek a készítmények nagy kiszérelésben kaphatók, érdemes összefogni és elosztani egymás között ezeket a fertőtlenítőket! Használatukkor a galambok a dúcban nem tartózkodhatnak! Néhány jelenleg is kapható szer:

1. **Bradoclean:** előnye, hogy tisztít és fertőtlenít egyben, egy fázisban alkalmazható.
2. **Bromosept-50%-os fertőtlenítő oldat:** előnye, hogy szerves anyagok jelenlétében is jól használható! 1 literes kiszérelésben is beszerezhető.
3. **Despadac fertőtlenítőszer:** formaldehidet is tartalmaz. Rövid behatási idővel bír! (5 perc)
4. **Dextral koncentrált fertőtlenítő szer**
5. **TH5 fertőtlenítő szer koncentrátum:** csak 10 literes kiszérelésben kapható, 24-48 óráig az állatok nem tartózkodhatnak a helyiségben.
6. **Ecocid S por:** 50 g-os kiszérelésben kapható, amely 5 liter vízhez szükséges. A Galambpatikánkban is megvásárolható!
7. **Virocid oldat:** alacsony, fagypont közeli hőmérsékleten, szerves anyag jelenlétében, széles pH-skálán is hatékony, napokig megőrzi fertőtlenítő hatását. 1 literes kiszérelésben a Galambpatikánkban is megvásárolható!

Ne feledjük, hogy a sikeres tenyésztői munka és az eredményes versenyzés csak akkor valósulhat meg, ha az állományunkat optimális egészségi állapotban és a kondícióban tartjuk.

A témával kapcsolatos kérdéseiket és tapasztalataikat a www.galambpatika.hu oldalon várja és eredményes felkészülés kíván:

dr. Berta Krisztián a Magyar Állatorvosi Kamara galambspecialista állatorvosa, galambász